

## Krav

Vurdér om:

- medarbejderne påvirkes af støv, røg eller gasser



## Gode råd

- Sikr tilstrækkelig ventilation
- Vær f.eks. opmærksom på støv i staldområder, røg fra svideovne, brug af tør is og kuldioxid fra bedøvelse.
- Undersøg om opgaven kan udføres, så der ikke forekommer røg, støv eller gasser
- Vær opmærksom på om åndedrætsværn eller maske er et krav, eller om det med fordel kan anvendes ved arbejdet.
- Tilrettelæg rengøring så støv eller aerosoler mindskes.

## Arbejdstilsynets regler og praksis

- Hvor det er muligt, skal der arbejdes med lukkede systemer
- Der skal være en effektiv punktudsugning
- Der skal sørges for god almen ventilation

Rådgivningspåbud overvejes ved sundhedsskadelig luftforurening fra en arbejdsproces på faste arbejdssteder, hvor:

- der ikke er etableret en effektiv mekanisk udsugning med samtidig tilførsel af frisk erstatningsluft af passende temperatur,
- procesudsugget luft recirkuleres, således at den udsugede luft fra den forurenende proces føres tilbage til arbejdsrummet eller andre lokaler
- der er mange spredte forureningskilder på arbejdspladsen, og forureningen ikke fjernes effektivt.

## Relevante links

Arbejdstilsynets vejledning om rengøring og vedligeholdelse, At-vejledning A.1.4, december 2001. Klik [her](#)  
Arbejdstilsynets vejledning om ventilation på faste arbejdssteder, At vejledning A.1.1., maj 2001. Klik [her](#)

## Krav

Vurdér om:

- der i afdelingen arbejdes med farlige kemikalier. Er det gældende skal der laves en særlig kemisk APV.
- der findes leverandørbrugsanvisninger og arbejdspladsbrugsanvisninger for afdelingens produkter og kemikalier.



## Gode råd

- **Den særlige kemiske APV** skal indeholde:
  1. stofferne og materialernes farlige egenskaber,
  2. eksponeringsgraden, -typen og varigheden,
  3. omstændighederne ved arbejdet med farlige stoffer og materialer, herunder mængden,
  4. virkningen af de forebyggende foranstaltninger, der er truffet eller skal træffes,
  5. hvor det er muligt, de konklusioner, der kan drages af foretagne arbejdsmedicinske undersøgelser,
  6. grænseværdier fastsat af Arbejdstilsynet, og
  7. leverandørplysninger om sikkerhed og sundhed
- **Arbejdspladsbrugsanvisningerne** skal tilpasses til den enkelte arbejdsoperation så operatøren ikke er i tvivl om, hvordan produktet skal bruges, og hvilket sikkerhedsudstyr der skal benyttes.

## Arbejdstilsynets regler og praksis

- Grænseværdier for stoffer og materialer skal overholdes (se bekendtgørelse nr. 292 af 17. maj 2011 om grænseværdier for stoffer og materialer.)
- Ved arbejde med farlige kemikalier skal:
  - farlige stoffer erstattes med mindre farlige stoffer
  - der sørges for god almen ventilation
  - der være en fortegnelse over de farlige stoffer og materialer, der bruges
  - der være leverandørbrugsanvisninger/sikkerhedsdatablade og arbejdspladsbrugsanvisning på de farlige stoffer og materialer
  - giftige stoffer opbevares aflåst
  - der anvendes passende værnemidler om nødvendigt
  - antallet af medarbejdere, der udsættes for farlige stoffer skal begrænses

## Relevante links

Arbejdstilsynets vejledning om arbejde med stoffer og materialer, At-vejledning C.1.3-2, januar 2003. Klik [her](#).

Arbejdstilsynets vejledning om arbejdspladsbrugsanvisning for stoffer og materialer, At-vejledning C.0.11-1, november 2005. Klik [her](#).

Arbejdstilsynets vejledning om rengøring og vedligeholdelse, At-vejledning A.1.4, december 2001. Klik [her](#).

Bekendtgørelse nr. 292 af 17. maj 2011 om grænseværdier for stoffer og materialer. Klik [her](#).

## Krav

Vurdér om:

- Afdelingen skal gennemgås for eksplosionsfare, jvf. ATEX reglerne.
- Er der fare fra en eksplosiv atmosfære skal der udarbejdes en APV indeholdende en risikovurdering. APV skal forevises Arbejdstilsynet på forlangende.



## Gode råd

- En ATEX-vurdering er nødvendig hvis der kan opstå eksplosive atmosfære. Eks ved:
  - transport af store mængder mel, krydderier eller pulver i rør
  - store mængder sprit eller anden form for eksplosive stoffer
  - batterier ved truck
- En ATEX-vurdering indeholder blandt andet:
  - oplysninger om hvor der er eksplosive forhold
  - en zoneklassificering af forholdene og omgivelserne
  - en vejledning i håndtering af eksplosionsfaren, så eksplosion undgås.

## Arbejdstilsynets regler og praksis

- Der skal skiltes efter Arbejdstilsynet's regler om sikkerhedsskiltning
- Der skal ske en tilstrækkelig oplæring og instruktion af medarbejderne
- Skriftlige instruktioner udarbejdes, hvor det er nødvendigt, fx når sikkerheden afhænger af medarbejderens adfærd.
- Der skal gives særlig tilladelse til arbejde med tændkilder m.v. af en person i virksomheden, som er ansvarlig på området.
- Der skal udarbejdes instrukser for rengøring, vedligehold og reparation
- Hvis flere virksomheder er til stede på samme arbejdssted, skal arbejdsgiveren med ansvar for det eksplosionsfarlige område koordinere arbejdet mht. arbejdstagernes sikkerhed og sundhed.
- Der skal udarbejdes beredskabs- og evaluerings- og øvelsesplaner, hvis der er særlig risiko for udslip af sundhedsfarlige stoffer eller særlig fare for brand, eksplosion eller ulykker
- Der skal ske kontrol af områder, hvor der kan forekomme farlig eksplosiv atmosfære inden ibrugtagning.

Rådgivningspåbud overvejes hvor mindst ét af følgende forhold er til stede:

- Manglende eller væsentlige mangler ved kortlægning og vurdering af risici ved eksplosiv atmosfære.
- Virksomheden har ikke klassificeret områder med farlig eksplosiv atmosfære i zoner.
- Foranstaltningerne til at undgå dannelse af farlig eksplosiv atmosfære er ikke tilstrækkelige.
- Foranstaltningerne til at undgå antændelse af farlig eksplosiv atmosfære er ikke tilstrækkelige.
- Foranstaltningerne til at begrænse de skadelige virkninger fra en eksplosion er ikke tilstrækkelige.

## Relevante links

Arbejdstilsynets vejledning om arbejde i forbindelse med eksplosiv atmosfære. C.0.9 fra august 2005. Klik [her](#).  
ATEX - Sådan gør du i praksis. Klik [her](#).

## Krav

Vurdér om:

- Der forekommer arbejde med mikroorganismer f.eks. ved arbejde i rensningsanlægget, i staldområdet, laboratorier og på slagtekæden
- Der er personer som arbejder med mulige BSE dyr.



Håndbog om Zoonoser  
om forskellige sygdomme, som overføres fra dyr til mennesker og omvendt



Denne vejledning giver oplysning om risiko for overførsel af smitsomme sygdomme fra dyr til mennesker (zoonoser) og kan findes på [www.barjordtilbord.dk](http://www.barjordtilbord.dk) under slagteribranchen

## Gode råd

- Er der tvivl, så få professionel vejledning
- Ved opretholdelse af almindelig god hygiejne og påpasselighed med ikke at have åbne sår og ikke at få "noget" i munden, er der normalt ikke risiko for at få sygdomme overført fra dyr.
- Hygiejne, skift af arbejdstøj, håndvask etc. er særligt vigtigt i forbindelse med arbejde i rensningsanlæg.

## Arbejdstilsynets regler og praksis

Rådgivningspåbud gives ved udsættelse for biologiske agenser, hvor der arbejdes med eller håndteres større mængder organisk materiale, og hvor følgende forhold er til stede:

- aerosoler, der med overvejende sandsynlighed indeholder biologiske agenser, og
- markant affaldsagtig lugt eller lugt af forrådnelse.

## Yderligere tiltag

- Lav en politik som beskriver hvad medarbejdere med for eksempel skæreskader må arbejde med og hvordan de skal være beskyttede.
- Sørg for at de tekniske tiltag I tager, omkring sikring mod overførsel af sygdomme bliver fulgt op af enkle realistiske anvisninger på god adfærd.

## Relevante links

Arbejdstilsynets vejledning om udsættelse for bakterier, svampe og andre mikroorganismer C.0.18. Klik [her](#).

Håndbog om Zoonoser – [www.barjordtilbord.dk](http://www.barjordtilbord.dk)